

سکوت

مرا میان عبث کاشتند،
و گذار ریشه دار من،
از سایه‌ای بود،
به سایه‌ای؛
بی هیچ شراره شیونی،
تا شرننگ افول فصول را،
توان مشایعت باشد.

مرا میان عبث کاشتند،
و بار پربار من،
سکوت بود.

تهران - دی ماه ۱۳۴۷ خورشیدی

بازار کار

در سینه ناسلامت کارخانه،

قلبی از:

ستم سهمگین ساعت و سرمایه،

می طپد.

و روزانه،

لاشه‌های نژند اسارتی نهفته،

به بازار می‌روند.

□

بازار کار، اما،
چه چشم‌بندی چالاکی‌ست.

تهران - ۸ دی ماه ۱۳۴۷ خورشیدی

در سزای است که کافرند،
قلبی از دستم سهمگین است و سرمایہ،
می طرد.

ورق خواند،
لاستیک پای نژاد است پیر نمونست،
به بازار میگردوند.

۱۱

بازار کار، اما،
چپ چپم کردی چپ لایه است.
بازار کار، اما،
چپ چپم کردی چپ لایه است.

جوابی نیست

به زیر غربت بی آسمان و بارنبسته من:

زمان همه یک فصل،

مکان همه یک درد؛

اما هنوز،

در تمام کدورت این فصل و ضرورت این درد،

تک جوابی نیست.

ردلندز، کالیفرنیا - ۲۹ آوریل ۱۹۹۸

«تواز طریقه یاری همیشه غافل و من»
«نشسته‌ام بامیدی که یار خواهی شده»
«هلالی»

ایکاش

در سبزه‌زار روشن چشمانت،
شور درخششی ست،
به گرمی طلوع بوسه خورشید،
بر اُفت و خیز تلاطم تن دریا.

ای صبح باغ‌های طراوت،
ایکاش، لحظه‌ای،
بر حسب اتفاق،
به غروب تکیده و
افول ساکت من هم،
نظر کنی.

تهران - مهرماه ۱۳۴۷ خورشیدی

خون

در ریزش بلند آبشار،
رفیع ترین قطره،
خون است.
زیرا، همیشه آب،
بی شک و شبهه،
در جهت اُفت می شتابد و
خون،
در راستای خیز.

تهران - زمستان ۱۳۴۹ خورشیدی

دیرین ترین پلنگ سرد آتش را ،
 رفیع ترین قطرہ ،
 خون بہت تیز ،
 پیرا ، ہمیشہ آب ،
 در جہت آفتاب ،
 خون ،
 در راستہ استیغاف خیر .
 پدید آید
 ز دنیا

زمستان چهل و هفت

به عشق پرواز،
و به شوق آتش آغاز،
آمده بود.

□

در بلور انتظار، امّا:
پرندۀ خوش خیال،
در ایستگاه زمستان چهل و هفت،
بر قندیل غروب سرد زمان،
سنگواره شد.

تهران - دی ماه ۱۳۴۷ خورشیدی

کوتاهی

در منتهای دانش و دانستن،

من هیچ ندانستم،

که دستهایم، هنوز،

کوتاهترین عبارتند،

برای بستن و پیوستن.

من هیچ ندانستم.

ردلندز، کالیفرنیا - ۴ ماه مه ۱۹۹۸

برای احمد شاملو

کتاب

در دیار «اهرمنان کتابخوار»^۱،
کتاب را نه جان و نه کلام است،
کتاب دانه و دام است.

□

کتاب،

چوبینه اسب کودنی ست،^۲
که در حصار پذیرای اعتماد،
بانتظار شوم شیخون شب،
ایستاده ست.

□

کتاب، نه آن کتاب ست،
در دیار «اهرمنان کتابخوار»،
کتاب خانه خراب ست.

کتاب،

نهال هرزه درای و بی سروپائی ست،
که هیچ ریشه به آب شرف نمی گیرد،
و نه هیچ اندیشه،
به ادراک پاک اصالت خاک.

□

کتاب حکم غریبی ست در حکومت ترس،
کتاب لفظ عجیبی ست در عبارت مرگ،
کتاب، نه آن کتاب ست،
کتاب، نه خواندنی ست،
کتاب، نه خواندنی ست.

□

در دیار «اهرمنان کتابخوار»
کتاب،

نگاه بی پناه پنجره‌ای ست تنگ و مُشَبَّک،
به صبح سرد، جوخهٔ اعدام.

تهران - زمستان ۱۳۴۸ خورشیدی

-
- ۱ - القباس از احمد شاملو، سرود آن کس که از کوچه به خانه باز می‌گردد، گزیده اشعار (صفحه ۱۲۸): تاریخ شعر، اردیبهشت ماه ۱۳۴۲.
۲ - کنایه از اسب چوبین نروا در اسطورهٔ یونانی هلمن قهرمان ترویا.

به: و خسرو شاکری زندیته

و همای گوی، مفکن سایه شرف هرگز
بر آن دیار که طوطی کم از زغن باشد،
و حافظ،

مَحْشَر

اینجا چه جنگلی ست؟
اینجا چه بازگونه جنگلی ست؟
کامروز،
در مصاف روبه‌ان قحبه قدرت،
شیران سرزه، کمترند.

□

اینجا چه گلشنی ست؟

کاینک،

زبان پرت و پرورش نابجای خار،

معیار بی عیار صحبت پُربار سوسن ست.

اینجا چه گلشنی ست؟

□

اینجا چه محشری ست؟

که درین روزگار زار،

پیران و پیروان پاک و پُرتوان پژوهش،

ناخواستہ، یا ندانستہ،

به پیشگاه پست جهل زمان،

سجده می کنند.

اینجا چه محشری ست.

□

اینجا قطار پر شکایت و ناساز زندگی،

در لنگ لنگ آخر است؛

اینجا قیامت است،

اینجا نه جای هیچ شکایت است.

اینجا نه منزل است،

اینجا نه منزل است.

□

اینجا،

خود ابتدای و انتهای زمان است،

اینجا،

در انتهای ناکجای مکان است؛

اینجا،

صدای پای هیولای انتظار زمان است.

ردلندز، کالیفرنیا - ماه مه ۱۹۹۸

یاد تو

یاد تو،

حریر نوازش بوسه خورشید،

بر قامت سپید و نورسیده،

گل یاس.

حال من،

نشان دست کبود و کاری باد و

آماس رنج،

بر گونه گل گیلاس.

□

یاد تو و حال من،
حال من و یاد تو،
هر یک،
به اُفت و خیز سبز برگ و
بود و نبود مکرر فصل،
خو گرفته ست.

تهران - اردیبهشت ماه ۱۳۴۸ خورشیدی

برای «علیرضا محدث قندچی»^۱

در انتظار درخشش جنگل

دیری ست، گاهگاه،
در ژرفنای ظلمت این کهنه زادگاه،
سفری خواب دیده‌ام،
با کاروان نور،
— شیرین تر از تساوی بی اختیار نان،
روشن تر از تراوش بی انتهای آب —
با رهروان شور و هلهله، تا مرزهای دور.

و در تنگنای کور و کسالت بیداری،

فروغ اندک نیمروزم را،

دانه دانه،

به گردن بلند چلچراغ شب آویخته‌ام،

تا راستین ستاره‌ای،

شاید،

به سنگین سکوت سرد و سوگوار،

این دیار خفته بتابد،

ز راه دور.

اکنون،

در خواب و در بیداری،

تکرار می‌کند، نام مرا،

با زبان تند تیک تاک،

ساعت دیواری.

و عاشقانه، می خواندم به پیش،
تصویر باوقار تفنگی،
که در امتداد ممنوع کتابهای روی طاقچه،
آویخته‌ست،
از شانه خجسته مردی بنام «چه».^۲

□

مردی بنام «چه»،
مردی که،
خوش شسته بود چهره به دریای پاک خون،
و خرم گذشته بود، در اوج کارزار،
از چشم زخم آتش نیرنگ،
شاید، هزار بار.

مردی که،
یکروز، چون حماسه آمد و
یکروز، با شتاب،
چون تیغ آفتاب،
بر شانه افق شرمسار غرب،
فرود آمد و غروب کرد.

در ذهن حاضر تاریخ،
مردی که،
افتاده بود، تنگ،
در حلقه محاصره پیروان تنگ،
اینک، چه دل آسوده دیده برگرفته،
از تماشای ازدحام معبر ایستاده زمان؛
و چه آرام آرمیده،
در گذار نوازش باد و مویه دلگیر شام و سوک پرمخافت جنگل،
در برابر دهان باز مسلسل.

در طشت خون فتاده، چهره خورشید،
دریای خون گریسته، دیده جنگل،
«میدان برای ظلمت شب باز»^۲
و طرح طلوع روشن فردا،
زنگار زخم بسته،
در آینه شکسته تردید.

جنگل در انتظار انفجار جرقه‌ای است،
به انبار خشک فقر،
و پاکیزه آتشی،
که بگیرد عاشقانه، بدامن قبای هزارچهره هستی،
و بشوید، هزاران هزار بار،
تعفن تاریخ قحبه غدارِ نازمان بشر را.

جنگل در انتظار جسارتی است،
برهنه چو شمیر،
که صاف و صادقانه بیاندیشد:
«هرچه بادا باد»،
و بکشد نسیم از گرده گاو استبداد.

جنگل در انتظار درخشش خورشید است،
و من در انتظار درخشش جنگل.

چوپان شب، میهمان عاشقان جسورست،
و گوسفندان مدارا را، بهانه‌ای برای چرا نیست.
در جاری سُرخ و سیاه شب،
چونان تولدی دوباره،
جنگل در آستان بدیع بودن و بیداریست؛
گویا، ستاره‌ای،
از کهکشان روشن فردا،
هر لحظه، می‌چکد از آسمان شرق.
و در جلای جنبش جاده نیلی باروت،
انگار، دست قاصدان آتش تبار آفتاب،
زبان کتاب را در دهان تنگ تفنگ،
نشانده‌ست،
یا، زبان تیز تفنگ را، در دهان بی‌زبان کتاب؟
و شمشیر شب، شکسته‌ست،
شکسته «مطلق»، «مطلق» شکسته‌ست.^۴

جنگل، سیاه‌کل،
سپید و سرکش و سربلند،
در کنار نیمه ندیده خود،
ایستاده‌ست.

«مطلق» شکسته است،

امشب،

«مطلق» شکسته است.

و فردا،

صورت تکیده آسمان، همه جا،

گلگون و آفتابی است.

تهران - فروردین ماه ۱۳۵۰ خورشیدی

-
- ۱- دکتر علیرضا محدث قندچی از پیشاهنگان چریکهای فدائی خلق در نبرد سیاهکل (۱۳۴۹-۱۳۲۴) خورشیدی.
  - ۲- ارنستو چگوارا، (۱۹۶۷-۱۹۲۸) میلادی.
  - ۳- نمایوشیچ، از شعر «در نهفت و فراز دهه»، ۱۳۲۹ خورشیدی.
  - ۴- «دو مطلق»، امیر پرویز پویان.

چو بان شب
پیرہن سے ان عاشقانِ جسور است،
و لو سوز سے بدان مدارا را،
بوسے سے ایسے چرایے چرایست.

دریں کساریاں رخ و سیاہ شب،
چو بان تزلزلت و دوبارہ،
خوش گل و راستان بدیع و سیرایے؛
بویار، سے تیارہ ایسے،
از نعت شان رویت سے روا،
ہر کس لعل سے یہ چکد از اس کے ان شوق.

به: هژوی (پرویز) متحده

جستجو

از آب، نه قطره‌ای؛
از آتش، نه شوق و شور و شراره‌ی؛
از باد، نه زبان زمزمه‌ای، یا هوای مهمه‌ای.

□

در جستجوی همیشه خویش،

از خاک،

تنها دستی میماند.

ردلندز، کالیفرنیا - آوریل ۱۹۹۸

از آسب باد سحر آید با سحر آید ؛
 از آسب تنگش باد شوق و شوق سر آید ؛
 از باد و نند زبان سر مغز آید ، یا ہو آید ؛
 در سب سبویک ہمیشہ خوشش ،
 از خاک ،
 ہم سے دوستی مماند .
 ۹۸

دست‌های من

آستین‌ها،
همه خالیند از دست،
دست‌ها،
همه از دم بروی دست،
و دست‌های من،
کوتاهترین عبارتی،
که به گفتن،
مبسرست.

تهران - ۱۰ مهرماه ۱۳۳۸ خورشیدی

بودن و نبودن

مردی خزیده زاعماق پست تباهی،
با دستبند و دشنه و دسیسه و دشنام،
در شیار جراحی ذهن کسی،
فریاد میزند.

مردی پریده ز کابوس سوگوار شب،
آشفته می نشیند،
بر زیر بار احتضار نهایت بودن.